

inamabile, particula *quod* notat in *voim*, et non ulla caritatem. Etiam
reliquae loquendi formulae, ut cum dicimus, Deum amare pro se, *scilicet*
quia non pro bonitatem suam, et non quia iustitiam, ulla caritatem fina-
lem, quae in Dei voluntate, nulla habet locum.

De actionibus ad extra idem ob eandem rationem in eorum
contraria in probabile, etiam est; Deum ergo intueri et
amare, sive bonitatem creare et conservare, omnia, quae ab illo creati
dependunt, in gratia causa efficiens, sed etiam in gratia causa finalis. Hinc
in caritatem causa finalis in agentibus creatis, quae agunt pro fine naturali
efficitur, et finis circa actionem immateriali voluntate; circa imperato-
rem reliquarum partium, et sic quae illis subdantur, quae cum dei mutatione
amant finem intendit est. At non cum in Deo non iustificacionis boni-
tatis respectu, nulla circa voluntatem in eo est finalis caritas, sed in
circumstantiis actionibus. Sicut enim est eorum dependiam caritatis spe-
cialis ad actionem voluntatis in actionibus, etiam partium, ista est neces-
saria in agentibus creatis, et non absolute naturam ad veram caritatem finalem.

De creaturis irrationalibus. Sunt bruta animalia, quae sensum
cognitionis a se non sunt instructa, et sunt illa constituta, quae
agere pro fine non a se intendit sed a se, a cuius consensu dependent
in suis operibus. Haec est opinio doctorum, exceptis quae prudentia in rebus ca-
dunt, Deo impie negantur, et quidem istud statendum est nisi dicamus
Deum somnare cum illis consentire.

Non debet bruta mediantem cognitionem in Deo fieri ut
dicamus agere pro finem a se intendit: quia non cognoscunt
finem suum convenientiam in fine, nec utilitatem in medijs, aut aliquid
aperitur fratri quod pro se amabile est, quod est necessarium ad caritatem
finalem. Praevidetur in Summa d. 23. q. 10. Sufficere illa cognitionem
ut dicamus participari a bruto caritatem finalem modo non hoc fratri,
quod etiam de operibus sensibus dicitur in act, si ipse voluit, et non potest
est in supposito volenti considerari.

Quaest. 1. de ea Exemplari.

Articulus Primus
Quid sit et in quo consistat exemplar.

Supponimus praesenti loco id significare exemplar quod ideas apud Plat. et
ideam suam alii accipient et practicas alias quae cum exemplari recur
runt et alias speculativas adhaerent quae exemplaria dicuntur. De his
quae prout hic accipitur late D. Th. 1. 2. q. 1. art. 1. et alibi in ordi
ne Sular. disp. 2. in Meth. Fors. No. 1. cap. 1. q. 1. et 2. et multis
alij quos citant. Celestem quoque eius definitionem ex D. Th. q. 2. de verita
tate hanc omnes usurpant. Exemplare haec quae est effigies et imitatio ex intentione
agens, quae dicitur forma. Nunc haec intelligenda est externa, non quod externum
exemplar quod alijs ad imitandum praesentat haec definitio intelligatur, sed
quod conceptus in quo exemplari constituta est ratio, externaque est effigies
quae ad imitationem fit. Una autem particula ex intentione agentis est, scilicet in
vocat eorum naturam exemplaria sine ideo in sola deo est quod sunt
in hiis quae agentis et illam naturam effigies ex intentione potest producere
Nam intellectualis creatura et quae est naturalis effigies naturam potest
efformare, non sibi hinc primum ad illos saluandos, quae potest exemplaria
ne ideas sua non possunt talis fieri. Nunc factorem istum primum non est.
Haec hiis constat exemplar in intellectu consistere, ad ual
de controversum est extat ne objectus in, an fiat, haec est an ratio exem
plarij ponenda sit in conceptu objectus nimirum in re quae conuertitur
illius objecti aut potest in conceptu facti et imagine quae est effigies.
Vera igitur ratio est quae a se consistere in tali conceptu. Hanc
tenet Salar. disp. 21. sect. 1. n. 25. Fonseca. lo. citat. q. 2. et
quae P. de O. Edmundo late confirmant. Non illigen
da est tam de exemplari creato quod inhaerent illius creati quam de increato
quod id est per identitatem cum natura et illud deo. Nunc si in istis deo
plari increato, quae est creatura quae obijciuntur deo illius non possunt esse ipsi deo
plaria, nec est deo deo ut acies imitabile est agnoscitur, quod si
ley conceptus creaturae est deum exemplar cum aliud non apparet in
quo est ratio constituta. Aliis quodam primum primum, quod exemplar
est ratio effectus rei, ad creatura non potest esse ratio ipsius. quod potest obijci

illius dno n' e' exemplar. De maj. n' e' dubium. min. p' ga aliqna
 N' n' pot' ee ca' eia nisi dependens ab ipa eia q' sit cum illa coa'
 qd e' abundantum. In p' ex hy q' P. de sacris d'ny q' serunt ut ee
 d'ny, et'ny, incommutabilis q' r'ny ee in des r'ny cognoscendi et efficiendi
 di n' p'nt videri nisi beatis. videtur et alia multa de q' suar. et'no h's
 n. 11. q' in eia d'no illui ob'etay multo vis p'nt quadrare.

N' ee centiam d'nam aut n'stra i'ligendi vis e' d'ij
 finitas a cognice et p'et q' exemplar d'it e' p'um continere p'nt son' inten
 tionaliter re p'at'ntem: id e' centiam d'na p'nt distinguit a b' eia et cognice
 continet b'ny s'nt eminenter ut ca' e' p'ny q' n' h'et vocem idea seu
 exemplaris nam eminentia eminenti ali ad hoc n' d' p'nt. q'ny ee
 ag'ntia d'ic'nt exemplar e' p'um q'nt eminent' eminent'.

Nec est exemplar ipsa centia d'na cognita q' ee cog
 nitum supponit exemplar t'm ad est conditio ad canandum: q' si centia
 d'na p'nt p'cedat cognioem n' h'et vocem idea nec ee illam h'e bit
 ut cognoscit. In n' e' centia d'na cognita ut imitabili q' d'ny
 hoc n. p'onal ee centiam d'nam in ga eminent' h'et qd est p'nt
 L' ee ip'ay e'ny qd in pugnamur. Et p' ga cognoscere centiam
 ut participabilem a d'ny nihil aliud ee qm cognoscere e'iam p'ic
 ee ea ut talis centia: q' si obtum n' h'et cognioem h'et vocem idea
 eia erit idea. L' est cognoscere centiam d'nam continere e'iam qm
 pot' p'ntare et hoc est centiam h'ie p'nt idea. Absolute d'na p'nt
 d'nam d'nam ee ipsa' completum q' n'um p'nt p'ntemio e'ntel' d'ny.

In p'nt' it p'nt' aut' ee a d'ny p'nt' q' in h'ie ma
 gnum condit' h'et. P' ga exemplar in humani p'nt' ee completum
 ob'et'ny: q' e' completum d'ny. An' p' ga t' ee artefactum q' d'
 ag'ny intendit d'nt' d'nt'. L' aut' n' pot' nam id ee ca' sui p'nt'.

In creaty artefacte quinqm concipit eand' oio rem in singulari qm ar
 tificio exorimit aliqna pot' se ad individuum d'nt' qd superiori
 ee delectandum ut in d'ny p'nt. Si t' e' aliud L' e'nt' d'nt' q' d'nt' in
 conf'cto artefacti illius q' d'nt' id t' n' est ad rem nam illa n'ny con
 et' p'nt' n' pot' d'nt' in artefacte d'nt' in imob'it. In illa r'as ar
 artefacti conf'cta, s'nt' d'nt' ab hoc artefacto ut. ut na' coij q' par-

culari et sub illam rōem confusam n̄ cadit intensio agentij qđ na
 rium agens n. ad singlū tendit. 2^o p̄, qđ exemplar n̄ dicitur
 actuali in ipso intellectuali. agens qđ dicitur faly. n̄ sicut qđ pri-
 um m̄m̄ exemplarij e dicitur eadem agentij actio dicitur h̄c
 n̄ pot dicitur nisi qđ h̄m̄ actualiter ipsam agens ut reliqđ eij actio
 eadē actio dicitur et si sint ab agentibz n̄ intellectualibz ut dicitur
 vultū dicit. 3^o qđ qđ finit actio agentij e dicitur h̄m̄ dicitur
 tendit sic h̄m̄ agendum, id h̄c n̄ pot nisi in h̄m̄ intellectuali
 qđ in illa potestatis est rō exemplarij qđ exemplar dicitur d. Th. aliqđ
 cōtra regula veritatis, et qđ dicitur res facta: ut n̄ dicitur ad si exeat nisi
 completum h̄m̄ e dicitur h̄m̄ dicitur qđ in illa consistit rō
 exemplarij cuius e h̄m̄ constituta e.

Contra h̄c t̄n̄ sententia dicit in t. d. 35. q. 1. d. h̄m̄ dicit q. d. h̄m̄
 dicit q. d. a. 2. et alij qđ dicitur h̄m̄ d. 2. s. 1. n. 6. qđ ex h̄m̄ dicitur con-
 ptem dicitur h̄m̄ rōem id e tam rō Dei qđ n̄ creatur actio
 h̄m̄ qđ h̄m̄ ita potest argumentari. 1^o finit e exemplar e dicitur h̄m̄ se
 h̄nt ad cōndum nam regunt ut e dicitur e cognitione, dicitur finit mouet
 s̄m̄ e realē: h̄c est mouet ut ipse qđ cognitiō dicitur: qđ e exemplar
 s̄m̄ e realē et n̄ s̄m̄ e cognitiō e dicitur e dicitur. Hoc est h̄m̄
 qđ cognitiō dicitur e dicitur e dicitur qđ regit sui cognitiō h̄m̄ e dicitur
 dem ut e dicitur e dicitur. 2^o n̄ negat e dicitur n̄ ut h̄m̄ dicitur e dicitur
 tum, h̄m̄ dicitur h̄m̄ dicitur nam finit eum agens dicitur n̄ dicitur e dicitur
 dicitur e dicitur: nec n̄ aut e dicitur aliqđ dicitur: at ad e dicitur
 eum s̄m̄ regula intellectuali n̄ s̄m̄ regit cognitiō dicitur e dicitur e dicitur
 ipsa cognitiō.

3^o 2^o si exemplar e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur
 imitē exemplar in tendit imitē e dicitur e dicitur dicitur h̄c est imitē
 qđ e dicitur h̄m̄. p̄ qđ illa imago e dicitur n̄ dicitur e dicitur qđ e dicitur
 m̄ n̄ pot. 3^o agens intendit imitē e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur
 qđ h̄c n̄ s̄m̄ e dicitur h̄m̄ e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur
 h̄m̄ e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur e dicitur

3^o in creatis h̄m̄ n̄ dicitur s̄m̄ actio dicitur e dicitur e dicitur e dicitur
 cognitiō: qđ e dicitur h̄m̄ n̄ cognitiō dicitur dicitur e dicitur e dicitur e dicitur

sui cognoscim ut est: q^d eius ratio ponenda est in eo q^d cognoscit. Hae
 obiectio in Des nullam habet vim q^d p^{ro} summam p^{ro}teritiam cognoscit,
 unico et simplici actu cognoscit in sua essentia etiam cognoscit
 et exemplaria q^d de illis fiat. Et nos posuimus distinguere has cognoscit,
 et q^d h^{ic} reflexam accipere q^d et illius Angelis p^{ro} multo comedant
 conseruadeum q^d ut h^{ic} noⁿ dicitur. At uis illius humanu^m n^{on} potest uan
 actum cognoscere ut q^d ni^l distinctam et reflexam actum ut p^{ro} dice
 tam q^d fiat imaginem in q^d consistit ratio exemplarij ipsa imago cognos
 cat h^{ic} q^d . Quat^o n^{on} dicitur hanc illu^m uis^u saltem reflexi in se ipso.
 Ad argum^{en} q^d n^{on} exemplar cognosci a nobis acti reflexa ut q^d h^{ic} id
 n^{on} exceptamur, nec q^d o^{mn}es illu^m actus cadunt sub exceptionem nisi adit ad
 ueritatem q^d aliquas pot^{est} det: Sufficit n^{on} ad dirigendam a ligis mis
 opem n^{on} cognoscit esse presentem directa q^d uis^u saltem reflexa est.
 ¶ In Des n^{on} sunt p^{ro}plex consp^{er} h^{ic} sal^{tem} unu^m in p^{ro}teritiam simplici
 simu^m, De u^{is} q^d a Des ad exemplar h^{ic} sunt p^{ro}plex: q^d n^{on} saltem Dei
 in consp^{er} obiectus ponenda est ratio idea. Sunt n^{on} ni^l consp^{er} p^{ro}lex n^{on} in h^{ic}
 li^{ber} q^d est unu^m. Argo ut satisfiat ratio de p^{ro}lex dicitur, aliq^uo d^{icitur} m^o d^{icitur}
 ad q^d adde est aliquos q^d eximent p^{ro}em fact^u in d^{icitur} collatanda.
 est in consp^{er} h^{ic} li^{ber} in ipsa essentia d^{icitur} in euarij^u in consp^{er} obiectu^m
 q^d regit d^{icitur} d^{icitur} lib^{er} 2. phys. Met. 1. p. 9. 15. a2. citat^{ur} q^d Vasp. 2. p. 72.
 In: 1. quos contra n^{on} est argumentandum cum ex consp^{er} n^{on} est op^{er}ar
 ga contra illos deduci p^{ro}nt, mis uis de d^{icitur} et d^{icitur} idearu^m in Des q^d d^{icitur}.

Quae, et quibus rerum in Deo sint ideae. Art. 2^{us}

Hae de re D. Th. 1. p. 9. 15. Fons. citat^{ur} lo. Vasp. et Met. ad q^d D. Th. suar.
 de Des uno et Tr^o tract. 1. Lib. 1. c. 1. a li^{ber} q^d quos citat. solum igit^{ur} est in d^{icitur}
 n^{on} est in Des p^{ro}lex idearu^m et distincta, hae n^{on} distinctio est in d^{icitur}, est d^{icitur}
 n^{on} pot^{est}. s^{ed} sicut Deus uno et simplici actu in illegit^{ur} est una her^{ic} ideam,
 d^{icitur} q^d est realy et eius ar^o infinite ad agit. Posuimus in n^{on} inad^{ic}tes con
 sp^{er}, p^{ro}lex in Des ideay, distinguere q^d ut sunt r^oes rerum p^{ro}bilium sunt in fi
 nitu^m ut sunt exemplaria rerum faciendaru^m h^{ic} sunt q^d a Des u^{is} singl^{is} h^{ic}
 aut facte sunt q^d realy in d^{icitur} distinguat^{ur}, s^{ed} in d^{icitur} h^{ic} l^{ib} accia.

Ex d^{icitur} constat dari in Des ideay rerum singlu^m ut p^{ro}at Vasp^{er} et suar.
 citat^{ur}, q^d a ideae sunt rerum q^d p^{ro}ne sunt aut p^{ro}ponunt. Id singla in id h^{ic} est

¶ singulorum rerum idea in Deo concedenda et non in creatis artifice
una in idea ad res plures similis nec sit in Deo in alio uel et rade
ga artifex creatura non e ex se determinata ad indiuiduum quod non opus e ut uis
sui artefacti habeat propriam ideam sed cum sint similia unam sufficit ad arte
artefacta. Quod uis ex se determinat ad indiuiduum et attinet illi ipsam indi
uiduam: quod cuiusvis artefacti quod sufficit habet propriam ideam quod non in de uis
uicium et de materia dicitur est. ¶ Et dicitur. The combarium extirpant et rade est

ga e actus entitatum ut q. 1. de materia formatum e et potest a Deo fieri secon
do ad astra: quod rade format in quibus sunt substantiali et accidentaliter quod talis dicitur
¶ format et non dicitur in Deo idea graduum eorum lectio. q. 3.
q. 2. et q. 1. q. 2. solas has concedenda e extirpant non est spiritum dicitur
¶ Venit ad. Pa. sed generum et. Sed uis tam quoniam spiritum eorum e rade
ut admittantur et negentur idea. Ad admittenda rade formatum arguunt
ga non dicitur in dependet in indiuiduis: quod indiuiduum in extirpant
¶ in Deo. 2. ga si dicitur propria idea graduum eorum in Deo dicitur que
retrahunt in illis complexi rei eorum ac in parte singulis: sed hoc e falsum: pro
no dicitur nec dicitur in Deo dicitur graduum eorum. ¶ Non potest ga nec
plures gradus eorum eorum eorum complexi et impliciter: cum non representat rade eorum eorum
¶ De. ¶ Negamus in Deo eorum indiuidua cognoscere si multitudine
formatum quod in uis se habet ad quod non opus e complexi rade eorum.

¶ Quidam hoc loquitur idea dicitur ad practicum ipsius sciencie
spectant an ad speculatiuam et quod difficultas magis ad significatiuam
rem spectare debet. ¶ Obseruandum quod idea latius sumi ab aliquibus eorum
¶ dicitur dicitur. Th. loquitur et Vasq. d. 74. n. 1. idea non potest eorum
¶ dicitur ad exemplar quod eorum eorum eorum eorum dicitur rade. ¶ Primum uero
ad practicum sciencie pertinere non e dubium, 2. ad speculatiuam spectare dicitur
idea sanet. ¶ d. 5. quod dicitur rade eorum potest ga idea Dei sit eorum et specula
tiua ut Vasq. dicitur p. d. q. dupliciter. ¶ Non representare potest eorum eorum
¶ in gratia que in eorum speculatiua. ¶ in ordinem ad eorum eorum eorum
¶ dicitur in in habeat idea rerum quod fecit aut factum eorum. ¶ d. eorum eorum
¶ quod nunquam efficit dubitare dicitur. ¶ hanc extreme speculatiua eorum eorum
¶ dicitur. ¶ Neg. si fuerit uis quod talis idea non dicitur ordinem ad opus: quod non
¶ practica: ut non dicitur ordinem ad opus rade erat iudex dicitur dicitur
¶ dicitur quod Deum statuerit talis eorum eorum.

Aliunde tñ et ad n̄ decreverit tales effici exiã sunt trãschibiles
et ita representant̄ in Des qđ ad n̄m practicã spectant ut qđ nulla
ẽ in Des idea qđ practica h̄ sit. Maj. ẽ tertia qđ Des n̄ trãschibit̄ rati
impossibilem vqđ sumere min. p̄ qđ idea ab̄ h̄c creat̄ ex eo qđ opus ad
executionem n̄ deducit̄ n̄ desinit̄ ẽã practica. Dictamen illud et si illud
ad illius executionem se n̄ debet n̄ desinit̄ ẽã practicã: qđ et si D̄ i p̄m n̄
exerçit̄ et gđucat oia qđ in sc̄ijs representant̄, sa h̄c ẽ ad n̄m practicã qđ rapra-
sentant̄ ut h̄c dicitur. Qñ p̄ qđ si D̄ dearnut̄ ea qđ exiã fundere n̄ ab̄ idea
illã representant̄ qm h̄is representant̄. Nam representant̄ illã ut faciendã
et h̄c ut factibile n̄ ẽ mutas in conceptu sc̄ij creatum. Id dan̄ el̄ completionem
deest̄ qus sc̄iam ẽ futura yaliditas. Nam p̄m t̄ ista qđ sit de n̄e qđ ab̄ h̄c
rem iudicat̄ Va. qđ. citat̄ n. 2 et duar. n. 7 qm el̄ unionem certimany.

Contra traditam adãm ob̄i. In Des unita tñ dant̄ sc̄ia et unica ar̄get̄
nostro m̄s illendi: qđ unica tñ dabit̄ idea. De ante nulla ẽ dubitã, id oium
VI. usus confirmat. Contra et qđ si idea distinḡt̄ r̄ij r̄ij n̄ minus h̄cernant̄
in sc̄ia v̄ã ob̄orum: qđ si n̄ sufficit ad̄ distinḡendã p̄lẽ sc̄ia, cur suffi-
ent ad̄ distinḡendã p̄lẽ ẽleas. Variis hoc argum̄ ẽ luce solent̄ r̄ij ob̄i. h̄c
qđ de re h̄. qđ. ep. d. 73. c. 3. unica tñ ẽ qđ difficultem oio ex haurit̄. sc̄iam
n̄ de sumere unitem ex diserte ob̄orum m̄alium ut p̄p̄ in̄iã in n̄alibus nam
Mocã una tñ d̄ sc̄ia cum tñ p̄ta m̄alia ob̄iecta consideret. Qñ in insipiali-
bus, una n̄ d̄ sc̄ia Deata, qđ p̄ta m̄alia ob̄ta in t̄uã, sã sumere sc̄iam
unitem suam a sc̄ia v̄ã id qđ ob̄ta considerat̄ qđ cum ẽ una sc̄ia et una
est et ex m̄s tendendã p̄ta qđ ob̄ta p̄ r̄em ob̄ta sc̄ia supponit̄. cum qđ in
Des unã tñ sit tendendã m̄ij, cui nimirum ita sunt p̄te n̄ca ẽã sc̄ia
et unum sit p̄m qđ ẽã ob̄ta sc̄ia n̄tra sc̄ia nimirum ẽẽãã d̄ta in̄iã
Deus ita cognoscit̄ unica in Des om̄t̄ sc̄ia. Atqđ el̄ dicit̄ multiplex p̄p̄ d̄r
suum operandi m̄m et cum in Do unã d̄r unica et om̄t̄ sc̄ia art. Atqđ
idea multiplex qđ ideo sumunt̄ difficultem in̄m̄e ea qđ p̄p̄ ob̄ta qđ ẽum multa
sint p̄ multa et in Des dan̄ ẽããẽ m̄s quo ex p̄lẽãũm̄ũ actiõem. Ex qđ sc̄ia
solita manet̄ difficultas cuius cã h̄c ẽ sc̄ia d̄icim̄ũ, constat qđ p̄lẽ in Des
dan̄, n̄ a t̄uã et sc̄ia d̄istinctã, sã fundat̄ et p̄ n̄m ad n̄m t̄m̄ũ. Quo
ẽ p̄to d̄m ẽ p̄ta ab̄ æternis Deum in se cognoscere idea, fundat̄.

¶ Exemplar novum qđ cã conscribat. H. 3.

Planum e' exemplar ei' cum sit in agentibus intellectualibus quod tenet ad eadem operantur. In' cum Deus sit perfectissimum agens intellectualis in illis perfectissimum est exemplar n' in' rui' effectum naturalium quod solus exemplar potest esse ad dicens, sed et rui' arte factum ad quod concurrunt cum agente creati quod n' in' rui' efficiuntur ut in' efficiunt ad talem operationem, ita et tanquam in' concurrunt concurrunt exemplar alioquin dicitur Deus tenet concurrere, et n' de agens intellectualis ac liberum quod falsum est. Quod pro dubium est quod exemplar intellectualis agens complet in' quod talem agentis, et pro ad eam efficientem inducendum sit, sed a' talem quod est. N' constitutum n' usum quod arte operantur cum quod in' eam quod memoret.

Item igitur existimo quod suum a' tenet d. 2. v. 1. 2. n. 8 Exemplar ad eam efficientem ei' inducendam. Per haec quod arte tenet omni' operantur ad eam efficientem, sed ars centralis includit ideam quod est. 2^o sicut agens naturalis rui' effectum complet quod pro ita agens intellectualis complet quod exemplar, sed haec agens naturalis spectat ad eam efficientem, quod et exemplar ad eandem reuscabit, non' alterius conscientia, quod sicut agens intellectualis quod pro continet in' similitudinem effectus, et ad illum debet quodam pro, ita et agens intellectualis quod exemplar continet similitudinem effectus artificiosi et ad illum debet quodam pro, nam quod exartum a' volunt' debet, quod exemplar operantur ad eam efficientem. 3^o ad artificiosam operationem concurrunt, voluntas, et deus coeque, sed voluntas quod movet ad debet potest coequitem operantur ad eam efficientem, quod et ars ad eandem plenebit cum et dirigat, et debet eandem potest, atque dirigat, ac debet mediante exemplari, quod exemplar ad efficiens spectat. Vnde pro auct. S. Bonaventurae quod dicitur. 4. ad. ubi aperit a' tenet arte factum pro a' bonitate quod in' pro in' illud cognoscit.

Obi. 1^o pari rui' dicitur pro finem n' constitutum solum quod est de ad efficientem reuocari quod tenet et complet agens intellectualis et liberum quod a' fine motum operantur debet. N' n' est parum rui' nam finem complet agens, omni' supponit illum completum, et solum ad agendum, atque in' exemplar complet et constituit agens quodam in' operandi artificiose. In' effectus n' h'it peculiare in' in' dependit a' fine quod tenet nimirum, pro rui' sunt quod movet ad aliam eam reuocari n' potest. N' ita in' a' exemplari ad hoc n' sit dependit quod tenet dirigat et debet agentis ad finem, quod movet voluntas, quod pro debet. Vnde si haec n' constituit usum quod est, de complet efficiens, ita exemplar novum n' constituit, de complet efficiens artificiose.

Ad Quartum Librum Metaphysicæ Quæstio Prima

De Ratione Entis Articulus Primus

De Conceptu Formali Entis

Agendum hoc est tam de conceptu reali entis quæ est imago expressa
 ab intellectu, quæ de obiecto quæ est obiectum illius imaginari et quæ
 cum dicitur esse prout dicitur de ente, creatio et inereatio uniuersum
 conceptu ab intellectu et sententiæ obiectum huius conceptus, ut aliquando uari
 quæ quæ attrahit a denominatum sit uniuersum et sic, conceptus formalis entis
 est uniuersum et adequatum entis quæ articulus sumitur præsertim in loco
 articulus de ente cap. 1. q. 1. articulus in. 1. ad. q. 1. loco probatur. Quod si in
 rebus uniuersum conceptum in mente accidit notis ens ut præsertim conceptus
 quot sunt entia pariter, cum non sit maior ratio obiecti formæ et sic
 quæ uniuersum quæ alterius, sic experientia et tempore non in uirtute
 pugnat hoc præsertim conceptus cum entia pariter in intellectu possunt
 multiplicari; quæ cum uniuersum conceptum formalem in intellectu.

2. Quod obiectum totum unum in certam formam de ca
 ratione: sed eadem est ratio de ente; quæ pariter ratio de illo cum obiectum
 si quæ ens nihil aliud est quam se quod existere potest: sed quæ
 obiectum in abstracto uniuersum conceptum uniuersum et in concreto
 in conceptu sententiæ; quæ est.

Ita autem uniuersum et adequatum quæ erat a parte obiecti
 si quæ uniuersum et adequatum conceptus est ille quæ obiectum in conceptu
 præsertim ab obiecto ratione, et aliter in conceptu sententiæ ad aliter.

De compositis entibus nota scilicet; quod est. N. in. pr. q. si hic compositus non representat
entia partia in propria loci, sed in locum simplicem et compositum entis.
quod est compositus distinctus ab omni alio et ita hanc locum representat, a quo
quod non quod aliud representat. et cum non sit major ratio de se
quam de accidente, et de corpore quam de partibus, compositus entis non
representat quod est compositus. Unde est quod si pars minoris scilicet est compositum
ad aqua in entis quod talis compositus representat locum in hanc entis quam
ex se representabilis est; quod est illi a locis hanc, et non distinctus
de distinctis representantur prout est in diversis prout, et in ead succed
sive non in e alio. Ratio distincta in omni, que in alio representati compositi et
alium effugiat.

Novus entis partem compositum distinctum est tenet hoc.
Joh. 1. no. 8. Attendendum in e cum compositi loci potest comparari cum loci
in entis quod proprie representat, et cum entibus partibus. Ratio igitur entis
in loci est distinctus: si non comparati cum entibus partibus, et compositus
quemadmodum compositus subis generalis, si comparati cum subis univocis
quam quod de se in prout distinctus distinctus apprehendere compositus est: si non
compositus cum subis generalis in loci est compositus distinctus. Hoc prout
prout est. Ratio entis est simplex et imperfecta, et quod humani intellectum non
excedit, quod distincte a d illo univocis potest. Et quod est talis sequi
hanc art. prout breviter confirmat, quod hic compositus non distinctus non representat,
tas locum aliqua partem sed compositum; quod et simplicem, nam si non est
simplex, est composita et pars non foret ratio entis de se quod
nam illius prout in alio. Ratio de hunc univocis et convenirent. quod est
est locum simplicem: imperfecta non est prout, quod includit univocis
uis entis et est quantum univocis imperfecta.

Hinc ulterius prout est. Entia partia in se ipsa non ratio in
claudunt partem distincte concipiunt. quod subis generalitas est
sed hanc entia sunt perfectiora loci illa univocis; quod est ratio entis distincta
est univocis potest, nec excedit univocis intellectus creati. Prout non quod
est imperfectam quod includit in entibus imperfectis quod est pars
ita est ratio generalis illa ratio generalis foret, ut de se non distincta potest distincta.

entibus partibus distincte et cognoscit. Et cum dicitur quod p[ro]p[ri]e
 Argumento in finem, respondendum est distinguendo Maiorem consequentiam
 in contrariis distinctis, representantibus partem aia cognoscit et quoddam
 de in p[ro]p[ri]a, negando v[er]o representationem distinctam. Ad confirmationem
 dicitur analogum n[on] esse aliud, nisi analogam illustrationem esse n[on] re
 ipsa p[ro]p[ri]am aut p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]am esse: et si aliquid unum, et aliquid n[on]
 p[ro]p[ri]um.

Et si res o[mn]ia p[ro]p[ri]a adverte, cognitionem distinctam
 de p[ro]p[ri]am cum entium partium, n[on] est naturalis possibilis. Et si
 possibilis, repugnans p[ro]p[ri]am per se in p[ro]p[ri]am, disputatione p[ro]bat h[oc] ad
 h[oc]iam p[ro]p[ri]am q[uod] h[oc] d[icitur] i[n] i[n]t[er]i[us]. sicut n[on] conceditur de factis eam, cum
 certam esse aia p[ro]p[ri]am, et p[ro]bat q[uod] p[ro]p[ri]am n[on] comprehendere et p[ro]p[ri]am
 cognoscere n[on] p[ro]p[ri]am, et ap[er]tissime. Sciri ca[usa] n[on] est possibilis: si n[on]
 possibilis est lumen q[uod] p[ro]p[ri]am ad aia cognoscibile, et lumen quo p[ro]p[ri]am
 videtur in se, ut est lumen quia, cum n[on] erit possibilis aliud, quo vi-
 dentur o[mn]ia possibilis, cum hoc sit minus q[uod] factum q[uod] lumen quia. et
 p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am, et plures. Lumen t[ame]n q[uod] p[ro]p[ri]am
 habet o[mn]ia possibilis. Si n[on] possibilis est spes sicut distincte representant
 cum hoc possibilis, n[on] erunt: sicut aia p[ro]p[ri]am. confidendo sicut o[mn]ia ornate
 to, q[uod] ipsius statum deceant, si ab ip[s]o repugnatum n[on] inviduatur: q[uod]
 confidendo illis hoc n[on] possibilis.

Probant r[ati]o[n]es facta, possibilis esse cum p[ro]p[ri]am, ut
 et concedit q[uod] h[oc] q[uod] 20. de Veritate. art. 1.º. sicut de Uncon-
 natisse de p[ro]p[ri]am 20. de p[ro]p[ri]am q[uod] n[on] p[ro]p[ri]am aia p[ro]p[ri]am n[on] fuisse cognoscere
 q[uod] ad eius statum minime valent, et q[uod] n[on] decebat plura cognoscere
 de p[ro]p[ri]am infusam q[uod] p[ro]p[ri]am q[uod] est illi, rep[ro]p[ri]am sicut p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am
 n[on] cognoscit o[mn]ia possibilis, q[uod] nec per infusam. Hec v[er]o regit d[icitur]
 alij ignorantiam in aia p[ro]p[ri]am, et p[ro]p[ri]am. Ignorantia n[on] est ca-
 reat[us] cognitionis de b[e]n[e] p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am. Hec v[er]o cognitio, n[on] est
 debita p[ro]p[ri]am aia p[ro]p[ri]am.

Obijciunt 1.º. si possibilis est hoc cognitio cum p[ro]p[ri]am
 lum in p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am, et est possibilis q[uod] in p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am, sed

in visione beati n̄ ē possibilis ea cognis; alioquin comprehenderet. Si cog-
noscerent n̄ oia q̄ sunt in deo facti et imminuti. Sed negando illud
q̄ sequeret̄ comprehendit, ut bene p̄ hoc argu.

Id est dicitur ea cognis oium possibilium in p̄-
o ḡnera, sequeret̄ n̄ p̄ se eā beatum eum q̄ illam h̄et. sequella
p̄t qd̄ p̄ visionem beatam, cognosceret ea q̄ sunt in deo facti: q̄
hanc v̄ p̄isionem cognosceret oia q̄ sunt in deo imminuti: qd̄ p̄isionem
comprehenderet. Sed factum ē eā possibilior creaturam q̄ beatam
eam n̄ p̄t beate. q̄ p̄ potius dicitur ē impossibilem eā illam p̄isionem.
Sed negando sequella, n̄ n̄ p̄ comprehendit q̄ illas duas conditio-
nes. Illud n̄ p̄t ad huc n̄ videtur d̄ h̄etē cognoscere q̄ h̄et
creatura oēs eum d̄iam oī p̄ia. h̄ n̄ nec q̄ visionem beatam d̄-
tinet cognoscit, nec q̄ p̄isionem in se h̄et cognoscit, n̄ confuse, et p̄-
t̄ionem, ut d̄ ipse p̄ illam attingit.

Habet̄ in p̄o signati eadem illud d̄ h̄etē cog-
nosci oia possibilis epta d̄iam creaturam, unicuiq̄ eorum factum
ab illa formari, q̄ preparat̄ eum ealy p̄ionem. Quis t̄ q̄ eum con-
tium d̄ h̄etionem eā a format, n̄ n̄ illud de se videtur, qd̄ ipse
d̄ h̄etionem contium ealy, n̄ n̄ significat eā h̄etionem in quo n̄ ealy
aliquis n̄ p̄t, et d̄ h̄etio a partib̄ ealy relucet, ut ē q̄ p̄ ocul
duo mem̄, auctoris, ut alia ē exempla p̄ h̄etē videtur. Si t̄ p̄
d̄ h̄etionem contium, alij contendit significari d̄ h̄etionem, e quid
d̄ h̄etionem ealy cognoscit, minime ē admittenda cum ealy eī p̄t p̄t
creaturis e p̄cipue d̄ h̄etio cognis, d̄ h̄etio p̄ cognis colligi videtur,
q̄ oia legis magis ē ealy p̄ h̄etionem, q̄ uniuscuiq̄ q̄ n̄ in uniuscuiq̄ part
t̄ alij p̄ h̄etionem, q̄ in ealy n̄ ealy h̄etio, qd̄ t̄ longe ab ealy ab oia
legis. Imo si ad eum creaturam p̄ h̄etio, n̄ n̄ ad huc ē n̄ p̄ n̄ n̄
t̄ d̄ h̄etionem illud ealy p̄ h̄etio, cum id n̄ h̄etionem illud n̄ n̄
d̄iam sup̄t ut oēs ipse h̄etē clarior ē. Illud igit̄ ē eum d̄iam d̄ h̄etio
contium ealy d̄ h̄etionem eum contium ealy p̄ h̄etio ealy p̄ h̄etio, aliquis
n̄ a partib̄ d̄ h̄etionem, et p̄ h̄etio id t̄ n̄ ealy d̄ h̄etio ealy p̄ h̄etio, n̄
ealy illud n̄ h̄etio ad ealy illud h̄etio, ut in tot oia h̄etio p̄t.

De contrariis obiectis

Illud nosse ob imperfectionem suam simpliciter potest resaliquam
 i. id est ut patet in eis, quemadmodum attingit de bono et de malo q. 2. illa q. a
 se res bonam sunt cum aliquo fundamento in se distinguendo, et p
 riter contrariis, et in adjectis, ut plura concipiendo, sic dicitur attributa
 concipimus q. a se res idem sunt cum dicitur virtutibus. 2^o illa q. appi
 res plura sunt in unam rationem colligendo, ut concipimus generis, et
 spes. In contrariis aliis potest esse varietas, nam potest novum simplex
 contrariis in genere q. virtutibus, multa, ut multa esse per se, ut concipi
 mus, et virtutibus dicitur q. virtutibus, et generis rationem rationem ordinis,
 et hinc contrariis de virtutibus, ut virtutibus d. multiplex. Sed pot
 unam eandem rationem multas contrariis in adjectis percipere, ut concipi
 mus de bono et de malo in illa q. virtutibus.

Quoniam igitur puncti b. d. contrariis nosse quoniam for
 mam de virtute res per se dicitur multa obiecta, et potest unam rationem obiecti
 va, si q. res talis a se res, hanc n. plerumque d. dicitur id q. obiective
 est in illa parte rationis aequa alia parte. Et formalis hanc
 ut dicitur. Sec. 2^a est q. dicitur ratio hanc in se a virtutibus et
 communicationem in virtutibus. et potest illis nosse colligere unam
 rationem obiectivam, quemadmodum concipit generis, et spes. Formalis
 q. d. de virtute rationis virtutibus dicitur q. virtutibus, virtutibus d.
 virtutibus, et potest illis virtutibus hanc in se aliquid virtutibus rationem ex obiectis collige
 re. In q. virtutibus illa virtutibus, non virtutibus virtutibus dicitur
 q. virtutibus potest dicitur esse aliquid virtutibus, cuius ratio illa dicitur.

De in appropinquando auditu virtutibus, et in formae res
 virtutibus virtutibus, nec virtutibus virtutibus, aut virtutibus virtutibus, in virtutibus virtutibus
 q. d. virtutibus est virtutibus nosse aliquid virtutibus obiectivam. Et virtutibus virtutibus
 q. d. virtutibus, q. d. virtutibus in virtutibus, q. d. virtutibus, in virtutibus virtutibus
 est virtutibus, ad virtutibus dicitur: q. d. virtutibus a se res, virtutibus, virtutibus, ad
 virtutibus virtutibus, id virtutibus nosse virtutibus dicitur virtutibus, potest virtutibus
 virtutibus virtutibus, q. d. virtutibus negationem dicitur virtutibus virtutibus virtutibus.

Et si talis completio passionis factum a quocumque alio
 esse determinabitur eius potest originis et confirmabitur quod in completio habet
 nec si nec ens aliquid creatum representabit. In id quod in se non potest pro
 id ab aliis differre, sed representabitur potest in se convenire. Quod ob hoc
 huius completio est rationis factum a quocumque alio. Quia non alia de causa comp-
 letio ob hoc est rationis factum a quocumque alio, nisi quod in se habet repre-
 sentabitur. In proprias rationes et peculiariter, sed in convenientiam qua
 inter se habent, seu potius representabit illa non in se convenire. Et est
 contra partem representabit in illis completio habet in se in se conven-
 riant seu potius ipsamet ratio. Quod est completio ob hoc, et a quocumque
 potest rationis factum.

Obijciat i. Cum res sicut i. dicitur, et sufficit, ubi
 ratio communicata, ut colligat una ratio originis. Sed deum genera-
 tum, quod immediate sunt, ubi est, sunt i. dicitur, quod non potest dari una ratio
 originis. Illa potest in dicitur individuatibus, quod contrahunt eandem nam
 spiritum, ad quas se in se habent communicatam, et datur una ratio originis.
 De negando. Major possumus non colligere eam rationem quod est de dicitur spi-
 ritus, non videtur cur negat. Quia et in in se, sicut in originis eadem in originis
 datur in eadem partem. Deinde in in ratione originis possumus convenire, cum et
 non conveniret in ratione originis, quod est ratio major partem.

Inj. abis. Quod talium omnia individuatibus, in dicitur con-
 habent eandem eandem nam spiritum, sicut univoca, quod est factum, quod sequen-
 tur in se in se, et potest in in finitum nec datur. Et quod est, quod dicitur
 sunt partem nobilitatis, et est prima. Quod non in illis datur in quo datur
 analogia. De imprimis negando sequentem, quod utaliquid sit univ-
 ucu, et hoc respicit una ratio originis a multis partem, sed necesse est ut
 ipsa contrahat per aliquid quod, ut est, et talem rationem hoc est quod dicitur quod non potest
 deinde dicitur in se, quod datur in finitum potest ut per aliquid originem.

Dein respondere potest contra rationem eandem sequentem, negan-
 do in in se dicitur esse genus, et se in quod ad hoc ultra respicit contrahit per
 dicitur. Et ad hoc talis talis potest, quam est. Probat quod
 plura aliam, eandem concedit. Sicut de dicitur dicitur in finitum potest.

ut de illud qd p̄cūdit, includat̄ in consp̄i illius a quo p̄cūdit,
m̄, n̄ in illud in se includit, ut a d̄ q ab hōie p̄cūdit, in illo inclu
dit, n̄ h̄ illud includit, appellat̄ h̄c d̄ctio n̄ mutua

Contractio et d̄ctio p̄n̄ pot, l̄, q̄ additionem d̄ctiarum q̄
i. nullo mō in le contractenda includant̄, et hō mō contracti ḡ
mus ad suas op̄es: l̄, pot̄ fieri sine additione alicujus entita
tis, l̄, et iō d̄ctio n̄ h̄, q̄ majorem i. consp̄u exp̄essionem: ita
ut parte nihil addat supra eō qd̄ in illo saltem consp̄e non
includat̄, s̄d̄ t̄m̄q̄ parte intelligat̄, q̄ i. illa r̄ō v̄s̄ apparet
ram magis limitate, et s̄m̄ peculiaritatem a l̄ qua loem̄, et hōc
mō contracti sub̄ia ad erata et inerata, cum illa n̄ comb̄e q̄
ore et d̄ctio i. n̄ genus sumum: h̄c v̄ō ob infirmitatem et simpli
tatem et simpliciter prima v̄ō s̄b̄.

Et q̄ ram colliges d̄ctioem entis ad n̄ mutua, p̄t̄ q̄
ons in h̄c includit̄ in d̄ctio et mō, contract̄ de illud d̄ctio, q̄
doct̄ d̄ctio Thom. i. p. q. 3. a. 4. h̄c d̄ctio. 2. p̄t̄. 1. n. 26. ubi mul
tos a h̄c utat̄. Confirmat̄ q̄ p̄ctio n̄ mutua directe opposit̄
mutua: q̄ sicut h̄c n̄ d̄ct̄ nisi ubi neutri alt̄ eni includit̄,
v̄ō illa debet d̄ct̄, ubi s̄m̄ p̄ctio includat̄ in eō a quo
p̄cūdit̄: atq̄ ita se h̄c ens: q̄ alt̄.

Colliges 2. Ons contracti ad parte 2. mō, id̄ q̄ exp̄essi
one p̄ctio. P̄t̄ q̄ si contracti q̄ aliud, l̄, s̄b̄ct̄ e. p̄ctio, l̄
negatiuū: h̄c 2. n̄ i. d̄ct̄, aliq̄n̄ ram contra parte in s̄u q̄
l̄ consp̄u includerent negem: a pot̄ e. p̄ctio, n̄ cum il
lud et sic ens, includit̄ in se ipsū ens qd̄ de h̄c, atq̄ ad e
l̄ō contractens includeret in se lem ipsam, qd̄ le p̄ctio
contracti i. mō. D̄n̄ q̄ talis m̄s̄ contineret qd̄ qd̄ conti
net sub̄ia v̄l̄q̄ ad qua ens d̄ct̄, nam contineret i. ens,
d̄ct̄ s̄u peculiaritatem loem̄ entis: h̄c aut̄ cat̄ sub̄ia, cum in il
le nihil de h̄ quod sub̄ia n̄ sit.

Imo h̄c de duo contractionē illa e. impo lem, q̄ l̄,
illa p̄ct̄ addita s̄m̄ tota s̄u entitate e. ens p̄ctio